

Stanowisko
Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski
oraz Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP
w sprawie realizacji sprawiedliwej transformacji polskiej energetyki
oraz radykalnego zwiększania udziału energii ze źródeł odnawialnych (OZE)
podjęte w czasie Szczytu Klimatycznego w Glasgow COP26
Kraków, 8 listopada 2021 r.

Prawie 15 lat temu Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP zorganizowała w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa Ogólnopolską Konferencję „ZMIANY KLIMATYCZNE – NOWE PRAWO UE”, na której przyjęto stanowisko, w którym postulowaliśmy, aby transformacja energetyczna *„powinna także uwzględniać stopień rozwoju i strukturę energetyczną poszczególnych państw Unii Europejskiej, tak aby mogły podołać nowym wyzwaniom, bez ryzyka zapaści gospodarczej i wywołania kryzysu społecznego.”*

Wówczas także **Federacja zaapelowała do Komisji Europejskiej „o wprowadzenie dłuższych okresów przejściowych i uwzględnienie specyfiki polskiej energetyki, aby dostosowanie do nowych przepisów nie spowodowało opóźnień w rozwoju polskich regionów i zaprzeczenia polityce spójności w Unii Europejskiej, która w ten sposób może zamienić się w politykę antyspójności”**.

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP jest największą ogólnopolską organizacją samorządu terytorialnego w Polsce zrzeszającą w prawie 20 związkach i stowarzyszeniach 1000 gmin, powiatów i województw.

Dziś także dostrzegamy i ostrzegamy, że możliwa jest tylko **sprawiedliwa transformacja energetyczna** uwzględniająca specyfikę, poziom rozwoju i strukturę energetyczną poszczególnych państw wraz z zapewnieniem Polsce i innym krajom Europy Środkowo-Wschodniej odpowiedniego finansowania. Dopiero wtedy podołamy coraz nowszym ambitniejszym celom ustalonym przez Komisję Europejską UE oraz najbogatsze państwa – bez ryzyka zapaści gospodarczej i wywołania kryzysu społecznego. W przeciwnym razie w **konsekwencji wprowadzania radykalnego ograniczania emisji CO₂ bez sprawiedliwej transformacji energetycznej może m.in. nastąpić radykalny wzrost środowisk populistycznych i antyunijnych**.

Bezpieczeństwo energetyczne Polski i dalsza transformacja energetyczna to jedne z największych wyzwań jakie stoją przed nami i krajami Europy Środkowo-Wschodniej w najbliższych latach. Obecny kryzys energetyczny – skutkujący spekulacyjnym kilkukrotnym wzrostem cen paliw, a w konsekwencji energii pokazuje, że jest to groźna broń państwowych producentów używana do szantażu, uderzania w podstawowe potrzeby milionów mieszkańców oraz ograniczania suwerenności państw i nawet obalania demokratycznie wybranych rządów. W tej sytuacji konieczna jest konsekwentna, długoterminowa polityka energetyczna UE i państw, w tym wobec energii ze źródeł odnawialnych (OZE), przemyślane, odważne działania wynikające z realizacji strategii oraz stabilne prawo zapewniające bezpieczeństwo i przewidywalność inwestycji w OZE.

Realizując wspólną politykę klimatyczno-energetyczną Unii Europejskiej, w tym dążenie do neutralności klimatycznej UE do 2050 r. każde państwo prowadzi również swoją własną politykę energetyczną zabezpieczającą interesy gospodarcze i społeczne.

Polska w ostatnich kilkadziesiąt lat dokonała dużych postępów w zmniejszeniu negatywnego wpływu sektora energii na środowisko, w szczególności poprzez modernizację mocy wytwórczych

oraz dywersyfikację struktury wytwarzania energii. W 2020 roku udział węgla w miksie energetycznym Polski po raz pierwszy w historii wyniósł mniej niż 70%, choć trzeba pamiętać, że wpływ na to miała także pandemia COVID-19.

Bogate państwa „starej UE” są już po XIX i XX-wiecznej rewolucji przemysłowej, po epoce węgla i stali oraz po wykorzystaniu pomocy finansowej i technologicznej z Planu Marshalla przechodząc obecnie ostatni etap ewolucyjnej transformacji energetycznej. Po ogromnych zniszczeniach II wojny światowej w Polsce odpowiadających największym w naszej historii zniszczeniom z „potopu szwedzkiego” w XVII w. oraz decyzjach mocarstw w Jałcie i nieefektywnym systemie społeczno-gospodarczym PRL odziedziczyliśmy tragiczny stan gospodarki, także w zakresie produkcji energii. Należy przypomnieć, że po 1989 r. **pogoń na standardami Zachodu zaczęliśmy z bardzo odległej pozycji zapóźnienia technologicznego i społeczno-ekonomicznego.**

W obliczu konieczności przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji energetycznej musimy przypomnieć, że **Polska w latach 1988 – 2016 bardzo dużym kosztem społecznym i gospodarczym radykalnie zredukowała emisję CO₂ aż o 35%**, co było wynikiem również transformacji gospodarczej po erze PRL-u – np. ograniczaniem przemysłu ciężkiego, zbrojeniowego produkującego dla armii Układu Warszawskiego. W latach 90-tych ubiegłego wieku Polska była liderem obniżania emisji CO₂, niestety ten wielki skok nie został nam w UE odpowiednio uwzględniony.

A z drugiej strony mamy 80% udokumentowanych zasobów węgla kamiennego w UE i podobne ilości węgla brunatnego – najtańszego, własnego źródła energii. W tej sytuacji **dekarbonizacja i dojście do zeroemisyjności jest dla Polski zdecydowanie największym wyzwaniem wśród państw UE, a w konsekwencji z powodu wielkości i liczby mieszkańców ogromnym ciężarem finansowym – w kwotach bezwzględnych najwyższym w UE.** Dlatego konieczna jest sprawiedliwa transformacja energetyczna uwzględniająca nasze koszty społeczne i ochronę mieszkańców, pracowników oraz konkurencyjności przemysłu. Nasze stopniowe odejście od gospodarki wysokoemisyjnej musi jednocześnie zapewnić bezpieczeństwo energetyczne i finansowe Polakom, których zarobki wciąż są średnio dwa razy niższe niż w bogatych państwach Europy Zachodniej.

W negocjacjach warunków sprawiedliwej transformacji energetycznej powinniśmy uzyskać w UE rabat (z możliwości rabatu w płaceniu składki do UE korzystają najbogatsze państwa, niekiedy zarazem „raje podatkowe” na czele z Holandią). Rabat powinien uwzględniać m.in. specyfikę Polski oraz państw Europy Środkowo-Wschodniej, m.in. nasze wielkie zasoby surowcowe „zamrożone” pod ziemią, liczenie emisji CO₂ per capita oraz klasyczne wymogi polityki spójności, a nie antyspójności, czyniącej biedniejszych, jeszcze bardziej biednymi. Należy podkreślić, że według danych Eurostatu Polska dobrze korzysta i zarabia na wspólnym rynku UE, ale największe i najbogatsze państwa „starej UE” zarabiają na nim trzykrotnie więcej.

Zgodnie z „Polityką energetyczną Polski do 2040 r”: *Transformacja energetyczna będzie wymagała zaangażowania wielu podmiotów i poniesienia znacznych nakładów inwestycyjnych, których skala w latach 2021–2040 może sięgnąć ok. 1 600 mld PLN. Inwestycje w sektorach paliwowo-energetycznych angażować będą środki finansowe w kwocie ok. 867-890 mld PLN. Prognozowane nakłady w sektorze wytwórczym energii elektrycznej sięgać będą ok. 320-342 mld PLN, z czego ok. 80% zostanie przeznaczonych na moce bezemisyjne tj. OZE i energetykę jądrową”.*

Z jednej strony przejęte przez Polskę zobowiązania klimatyczne i dekarbonizacja, a z drugiej zapewnienie dalszego szybkiego rozwoju gospodarczego na bardzo konkurencyjnym rynku obligują

STOWARZYSZENIE GMIN I POWIATÓW MAŁOPOLSKI

z siedzibą w Krakowie
31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3/4

Biuro:
31-006 Kraków
ul. Grodzka 15/2

tel.: (12) 421 74 65
www.sgpm.krakow.pl; e-mail: biuro@sgpm.krakow.pl

nr konta: KBS 30 8591 0007 0020 0093 1577 0002
Regon 351011374 NIP 676-10-71-117 KRS 0000182275

nas do szybkiej modernizacji całego sektora energetycznego. Jest to kluczowy czynnik zapewniający stabilny rozwój gospodarczy w najbliższych dekadach. **Zapóźnienie energetyczne, spekulacyjny wzrost cen uprawnień do emisji CO₂, nakładane kary, wzrost kosztu energii grozi polskiej gospodarce zahamowaniem wzrostu.** W pierwszej kolejności musimy rozwinąć OZE, a w dłuższej perspektywie uzupełnieniem będzie energetyka jądrowa.

Naszym celem powinno być wytwarzanie takiej ilości możliwie taniej energii elektrycznej, aby pokryć pełne zapotrzebowanie polskiej gospodarki i społeczeństwa, a także możliwość eksportu nadwyżek po atrakcyjnych cenach.

Konieczne jest działanie i współdziałanie na wszystkich poziomach polskiej administracji rządowej i samorządowej. Tutaj dobrym przykładem jest Sejmik Województwa Małopolskiego, który w sprawie ochrony powietrza i zarazem zmniejszenia emisji CO₂ przyjął w 2013 r. i 2016 r. radykalne uchwały antysmogowe (z przyjemnością podpisałem je jako przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego). **Małopolska była pierwszym regionem w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, w którym władze regionalne przyjęły tak radykalne uchwały antysmogowe,** wprowadzając od 1 września 2019 r. na obszarze Krakowa całkowity zakaz stosowania paliw stałych w piecach, kotłach i kominkach (węgla i drewna), dopuszczając stosowanie jedynie paliwa gazowego oraz lekkiego oleju opałowego. Aby to było prawnie możliwe na wniosek SWM Sejm RP znowelizował Ustawę o ochronie środowiska.

Należy zwrócić uwagę, że ten sukces nie byłby możliwy bez dobrej współpracy z Samorządem Krakowa – miasta klęski ekologicznej, z jednym z najwyższych w Europie zanieczyszczeń powietrza, który w latach 2012-2019 konsekwentnie realizował Program Ograniczania Niskiej Emisji, w ramach którego zlikwidowano ponad 25,7 tys. „kopciuchów” kosztem 331 mln zł. Od 1995 r. w sumie w Krakowie zlikwidowano ponad 45,6 tys. pieców oraz kotłowni węglowych z wykorzystaniem funduszy UE. Była to sprawiedliwa transformacja połączona z dotacjami dla wszystkich likwidujących piece węglowe w połączeniu ze stałymi dopłatami dla najuboższych użytkowników korzystających z nowych, czystszych, ale i droższych źródeł ogrzewania.

W całej Polsce **konieczne są duże i szybkie inwestycje, albowiem w gospodarstwach domowych, głównie na terenach wiejskich funkcjonuje wciąż ok. 3,5 miliona „kopciuchów” węglowych** wykonanych w technologii rodem z XIX w. Nowoczesne paleniska VI generacji emitują nawet 20 razy mniej zanieczyszczeń i eliminują wciąż częsty problem spalania śmieci. Dekarbonizacja w stosunku do kopciuchów powinna w Polsce nastąpić jak najszybciej – najpóźniej do 2030 r.

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski wspólnie z pozostałymi Członkami Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP od lat aktywnie działa na rzecz promocji korzystania z energii z odnawialnych źródeł oraz walki ze smogiem i ograniczania niskiej emisji - w ostatnich kilku latach byliśmy organizatorem kilku edycji Forum Budownictwa Pasywnego i Efektywności Energetycznej w Budownictwie, a wspólnie z redagowanym w Krakowie kwartalnikiem ekologicznym GLOBEnergia dwóch Ogólnopolskich Kongresów „Niska Emisja” (2015 i 2017) oraz od 2010 r. XXXIV edycji „Forum odnawialnych źródeł energii. Energia w gminie” na terenie Małopolski i Polski.

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP oraz jej najaktywniejsi Członkowie: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, Związek Gmin Pomorskich, Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich, Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego

Mazowska, Stowarzyszenie Gmin „Szansa Białej Przemszy”, Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP, Stowarzyszenie Gmin, Powiatów i Regionów Nadbużańskich, Stowarzyszenie Powiatów i Gmin Ziemi Łęczyckiej, Związek Gmin „Kwisa”, Związek Gmin Lubelszczyzny, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich, Związek Gmin Jurajskich, Związek Miast i Gmin Morskich, Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej, Unia Miasteczek Polskich, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski, Związek Gmin Ziemi Kujawskiej, Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego w wielu swoich stanowiskach i apelach opowiadały się za działaniami na rzecz ochrony środowiska i klimatu, w tym m.in. obejmującymi:

- realizację gminnych programów niskiej emisji – w tym eliminację starych pieców węglowych,
- promocję wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz realizację gminnych i ponadgminnych programów zwiększających wykorzystanie OZE,
- wprowadzenie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- termomodernizację budynków oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego,
- całkowite wyeliminowanie spalania śmieci w paleniskach domowych,
- rozwój niskoemisyjnej komunikacji publicznej wraz z systemem parkingów typu „Parkuj i Jedź”,
- rozwój niskoemisyjnej Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej,
- rozwój ruchu rowerowego,
- system mierników zanieczyszczenia powietrza w każdej wiosce województwa
- rozwój elektromobilności.

Aby poprawić efektywność energetyczną w jednostkach samorządu terytorialnego Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski od 2017-2020 roku zrealizowało w ramach międzynarodowego konsorcjum z partnerami ze Szwecji, Norwegii, Danii, Finlandii, Łotwy, Estonii projekt EFFECT4buildings, który był to flagowym projektem Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego. W ramach projektu powstał katalog narzędzi poświęconych dostępnym mechanizmom finansowym, które mogą poprawić rentowność, ułatwić finansowanie i zmniejszyć ryzyko inwestycji energetycznych w nieruchomościach publicznych. Wśród narzędzi tych znalazły się m.in. kalkulatory rentowności, pakiety działań, w tym w zakresie optymalizacji wkładu, EPC, umowy wielofunkcyjne, tzw. 'zielone dzierżawy' i przykładowe modele ekonomiczne zarówno dla produkcji, jak i zużycia energii.

Na przełomie XX i XXI wieku Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski wspólnie ze Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów zorganizowało wiele wspólnych konferencji i działań na rzecz ochrony środowiska, w tym walki ze smogiem. W 1997 r. na wspólnych kilkudniowych warsztatach wypracowano program wspólnych i własnych działań samorządów Małopolski i Śląska dla wielowymiarowej transformacji i restrukturyzacji obu regionów.

I. Fotowoltaika

Federacja, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski oraz inne organizacje członkowskie od lat zachęcają wszystkie gminy do tworzenia takich innowacyjnych projektów inwestycyjnych z kilkudziesięcioprocentowym dofinansowaniem w funduszy UE. Bardzo ważną cechą fotowoltaiki jest niezależność energetyczna – **produkowanie prądu u siebie i dla siebie, ze zbywaniem nadwyżki przez prosumenta do sieci ogólnopolskiej**. Każdy nabywca energii elektrycznej w swoim rachunku ma opisane, że połowa płaconej kwoty wynika z **bardzo wysokich kosztów przesyłu**, gdzie dodatkowo występują też duże straty energii. Energetyka rozproszona z odnawialnych źródeł energii

STOWARZYSZENIE GMIN I POWIATÓW MAŁOPOLSKI

z siedzibą w Krakowie
31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3/4

Biuro:
31-006 Kraków
ul. Grodzka 15/2

tel.: (12) 421 74 65
www.sgpm.krakow.pl; e-mail: biuro@sgpm.krakow.pl

nr konta: KBS 30 8591 0007 0020 0093 1577 0002
Regon 351011374 NIP 676-10-71-117 KRS 0000182275

zwiększa także nasze bezpieczeństwo i odporność na zagrożenia na skutek awarii, katastrof przyrodniczych, technicznych lub ataków terrorystycznych.

Ostatnie lata to prawdziwy boom fotowoltaiczny w Polsce. **Nasz kraj z przyrostem w 2020 roku rzędu 2,4 GW znalazł się na czwartym miejscu w Unii Europejskiej** pod względem przyrostu nowej mocy w fotowoltaice (wyprzedziły nas tylko Niemcy, Holandia i Hiszpania). Dynamika rozwoju polskiego rynku utrzymuje się na wysokim poziomie, w ściślejszej czołówce europejskiej.

Według najnowszego opracowania na koniec sierpnia liczba prosumentów sięgnęła poziomu 670 tysięcy. Tylko w sierpniu przybyło ich ponad 30 tysięcy.

Moc zainstalowana we wszystkich źródłach OZE w Polsce wzrosła o 33,1 proc. rok do roku. Największym źródłem energii odnawialnej w Polsce jest energetyka wiatrowa (6 790,7 MW), na kolejnym miejscu uplasowała się fotowoltaika z 5 970,8 MW. Największe przyrosty odnotowała energetyka słoneczna – w skali roku przybyło o 106 proc. więcej mocy.

Od początku roku (styczeń-sierpień) przybyło 215 010 instalacji OZE o mocy 2465,50 MW. Samych instalacji fotowoltaicznych przybyło 214 923 o łącznej mocy 1 994,20 MW.

W ostatnich latach prawie **700 tys. gospodarstw domowych i przedsiębiorstw zainwestowało we własne instalacje słoneczne, powstało ok. 35 tys. miejsc pracy** w firmach oferujących usługi w tym segmencie.

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP, na czele ze Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Małopolski oraz inne organizacje członkowskie od lat wspierają transformację polskiej energetyki promując mikroinstalacje OZE – energetykę rozproszoną wzmacniającą bezpieczeństwo energetyczne kraju i nasze dążenia do neutralności klimatycznej i ochrony środowiska.

W ciągu 20 lat wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz WFOŚiGW w Krakowie zorganizowaliśmy kilkadziesiąt konferencji i wydając kilkanaście bezpłatnych książek - poradników zachęcając gminy i mieszkańców do transformacji energetycznej, jako skutecznego sposobu na uniknięcie gwałtownych podwyżek cen energii elektrycznej czy ogrzewania.

Także od ponad 20 lat w organizowanym przez SGiPM konkursie LIDER MAŁOPOLSKI nagradzamy samorządy i przedsiębiorstwa i prezentujemy dobre praktyki w zakresie termomodernizacji, budownictwa pasywnego, wykorzystania OZE i wdrażania nowoczesnych technologii.

W związku z prognozami mówiącymi o dalszym dynamicznym przyroście instalacji fotowoltaicznych Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP oraz Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski **apelują do władz o podjęcie działań w celu modernizacji linii energetycznych tak, aby sieć energetyczna była dostosowana do przrastającej w szybkim tempie liczby prosumentów.**

Jednocześnie jako samorządowcy z niepokojem patrzymy na najnowszy projekt zamiany ustawy o odnawialnych źródłach energii wprowadzającej brak możliwości darmowego korzystania z wypracowanej własnej nadwyżki energetycznej. Wobec takich niekorzystnych zapowiedzi zmian legislacyjnych zauważamy, że mieszkańcy zaczęli masowo rezygnować z inwestycji fotowoltaicznych z powodu nagłego, radykalnego spadku opłacalności i wydłużenia czasu zwrotu inwestycji nawet dwukrotnie. Nie można tak postępować ze społeczną aktywnością i nowym

zjawiskiem obywatelskiej energetyki, a przede wszystkim z ludźmi, którzy zaangażowali z własnej kieszeni nawet kilkadziesiąt miliardów złotych, biorąc sprawy w swoje ręce, a zarazem odciążając budżet państwa.

Źródła OZE to dla sieci energetycznej duże wyzwanie - przed rewolucją OZE system przesyłowy działał przesyłając energię od dużych elektrowni do milionów odbiorców. Teraz sytuacja się zmieniła – pojawiły się setki tysięcy małych, niestabilnych instalacji, a ruch w sieci stał się dwukierunkowy, na co polska sieć przesyłowa nie jest gotowa.

Postulujemy wprowadzanie zmian etapami z np. kilkuletnim okresem przejściowym i włącznie z wprowadzeniem programu dotacji (np. poszerzenie bardzo dobrze odbieranego programu „Mój prąd”) na zakup urządzeń do magazynowania energii. Takie rozwiązanie pozwoli zachować dalszy dynamiczny wzrost instalacji fotowoltaicznych. W obliczu tak poważnych wyzwań cywilizacyjnych rząd powinien robić wszystko, aby zachęcać obywateli do inwestowania w bezpieczną, zieloną energię, a nie odstraszać poprzez skokowe zmniejszanie opłacalności i wydłużanie okresu zwrotu inwestycji.

Nowoczesne technologie – perowskity, wysokowydajne, lekkie, elastyczne panele fotowoltaiczne, nowoczesne magazyny energii, elektromobilność to z jednej strony wyzwanie dla polskich inżynierów i wynalazców, a z drugiej szansa na stworzenie innowacyjnego przemysłu opartego na wiedzy. Boom fotowoltaiczny w Polsce pokazał, że polscy przedsiębiorcy są świetnie przygotowani do nowych wyzwań i z powodzeniem konkurują z firmami z zachodu Europy. Aby zapewnić dalszy dynamiczny wzrost całej branży, tworzenie nowych dobrze płatnych miejsc pracy niezbędne są dalsze inwestycje w badania i rozwój oraz wdrażanie polskich rozwiązań i wynalazków. Nie możemy przegapić i przegrać tej szansy tak jak to się stało z grafenem.

II. Energia wiatrowa

23 września 2021 r. roku padł w Polsce nowy rekord produkcji energii elektrycznej z wiatru - 6 GW, co spowodowało, że w szczytowych momentach energia wiatrowa odpowiadała nawet za 25% krajowego zapotrzebowania na prąd. **Ten przykład pokazuje, jak wielki i niewykorzystany jest potencjał naszej energetyki wiatrowej.**

Polskie Sieci Elektroenergetyczne podały dane dotyczące mocy w energetyce wiatrowej, która przekroczyła poziom 7 GW i dostarcza obecnie średnio prawie 13% energii elektrycznej w Polsce. Szkoda, że dopiero w 2021 roku weszła w życie ustawa offshore umożliwiająca wielkie inwestycje w morskie farmy wiatrowe, których realne planowanie teraz dopiero rozpoczęto, a co od lat na dużą skalę realizują kraje nadmorskie.

Głównym ogranicznikiem rozwoju energetyki wiatrowe w Polsce jest jednak tzw. ustawa odległościowa z 2016 r., która wprowadziła zasadę 10H, według której elektrownie wiatrowe mogą być lokowane od domów w odległości nie mniejszej niż dziesięciokrotność wysokości wiatraka. **To rozwiązanie uniemożliwia nowe inwestycje na 99,7% obszaru Polski i praktycznie zablokowało to rozwój energetyki wiatrowej**, także farm wiatrowych planowanych na Morzu Bałtyckim.

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski i pozostałe organizacje członkowskie **apelują do władz o podjęcie działań w celu nowelizacji ustawy**

odległościowej i częściową liberalizacją zasady „10H” (za czym opowiada się 70% Polaków), co odblokuje zamrożone od 5 lat inwestycje w energetykę wiatrową. Dzięki dokończeniu wstrzymanych inwestycji i realizacji nowych mamy szansę wypełnić zobowiązania unijne i światowe klimatyczne oraz zapewnić gospodarce dostawy zielonej energii bez ryzyka dokonywania zakupów interwencyjnych, nieopłacalnych zakupów zielonej energii dla przemysłu.

III. Elektromobilność

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP wspólnie ze Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Małopolski w 2014 r. zrealizowała innowacyjny projekt pt. Polsko-Szwajcarska Platforma Benchlearningowa dla turystyki ekologicznej i elektromobilności Regionów Górskich mający na celu promocję ekologicznego transportu.

Obecnie **elektromobilność to dla miast i gmin duże wyzwanie**, bo zgodnie z obowiązującą Ustawą o elektromobilności, w jednostkach samorządu terytorialnego, w których liczba mieszkańców przekracza 50 000, flota pojazdów wykorzystywanych przez te jednostki w obsługujących je urzędach powinna być elektryczna (BEV) w co najmniej: 10% od 01.01.2020 r. i 30% od 01.01.2022 r. Co więcej, udział autobusów zeroemisyjnych we flocie transportu miejskiego w tych samorządach powinien wynosić co najmniej: 5% od 01.01.2021 r., 10% od 01.01.2023 r. 20% od 01.01.2025 r. i 30% od 01.01.2028 r.

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP oraz Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski wraz z pozostałymi członkami **apelują do samorządów o aktywny udział w priorytetowym programie NFOŚiGW „Zielony Transport Publiczny”, który wspiera rozwój bezemisyjnego transportu publicznego w Polsce.** Jego celem jest obniżenie wykorzystania energii i paliw emisyjnych w publicznym transporcie zbiorowym, a także rozwój zielonej, inkluzywnej mobilności. Wsparcie zostanie skierowane do miast, szczególnie mniejszych i tracących funkcje społeczno-gospodarcze, które borykają się z problemem smogu, jak również do samorządów, które eliminują zjawisko wykluczenia transportowego przez rozwój samorządowego transportu lokalnego. Budżet programu to 1 miliard 200 milionów zł, a termin składania wniosków upływa 20 grudnia br.

IV. Inwestycje samorządowe, termomodernizacja budynków, budownictwo energooszczędne

W Polsce jesteśmy pod względem energetycznym bardzo rozrzutni - energia elektryczna w stosunku do zarobków należy do najdroższych w Europie, a nasze domy budowane przez ostatnie 100 lat są zaprzeczeniem energooszczędności i są „dziurawe jak ser szwajcarski”, a do ich ogrzania potrzeba dwa razy więcej energii, niż w domach zachodnioeuropejskich lub skandynawskich.

W tej sytuacji **musimy przeprowadzić w najbliższych latach rewolucję energetyczną poprzez wielkie i szybkie nakłady inwestycyjne w zakresie nowoczesnego oszczędzania energii – szczególnie koniecznego w naszej strefie klimatycznej wymagającej ogrzewania domów przez 2/3 roku.** W przeciwnym razie będziemy jeszcze bardziej biednieć i marznąć, a przez wysokie i stale

STOWARZYSZENIE GMIN I POWIATÓW MAŁOPOLSKI

z siedzibą w Krakowie
31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3/4

Biuro:
31-006 Kraków
ul. Grodzka 15/2

tel.: (12) 421 74 65
www.sgpm.krakow.pl; e-mail: biuro@sgpm.krakow.pl

nr konta: KBS 30 8591 0007 0020 0093 1577 0002
Regon 351011374 NIP 676-10-71-117 KRS 0000182275

rosnące koszty energii utracimy konkurencyjność dla własnej produkcji i nowych inwestycji zagranicznych.

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP wspólnie ze Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Małopolski oraz pozostałymi organizacjami członkowskimi apelują do samorządów o dalsze inwestycje w działania podnoszące efektywność energetyczną. Zgodnie z długoterminową strategią renowacji (UE) 2018/844), konieczne jest wsparcie renowacji budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zarówno publicznych, jak i prywatnych, w wysoce energooszczędne i dekarbonizowane zasoby budowlane, tak aby do 2050 r. osiągnąć ich wysoką efektywność energetyczną odpowiadającą standardowi budynków o niemal zerowym zużyciu energii (tzw. standard nZEB wg EPBD 2010/31/UE).

W myśl zasady, że najtańsza i najbardziej ekologiczna energia to ta, która nie została zużyta, należy podjąć działania w celu ograniczenia zużycia energii poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków – m.in. poprzez termomodernizację lub bezemisyjne, efektywne źródła energii.

Dzięki termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej można ograniczyć przenikanie ciepła poprzez m.in.:

- izolację ścian, sufitów, dachów, podłóg,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- wymianę instalacji centralnego ogrzewania,
- wymianę kotłów węglowych na źródła bardziej ekologiczne,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Jednakże, efektywność energetyczna w gminie nie dotyczy tylko budynków. Do jej podniesienia mogą się również przyczynić takie działania jak:

- Wymiana oświetlenia ulicznego, sygnalizacji świetlnej na lampy LED lub inne energooszczędne źródła światła
- Subsydowanie odnawialnych źródeł energii
- Wymiana zużytych elementów.
- Programy edukacyjne dla mieszkańców.

Dla wprowadzania sprawiedliwej transformacji energetycznej powinniśmy wypracować ponad podziałami kompromis i strategię długoterminową, bo to na najbliższe dekady jedno z najważniejszych wyzwań cywilizacyjnych dla Polski - obywateli, przedsiębiorców, samorządów, Parlamentu i Rządu. Wszystkie kolejne rządy powinny zabezpieczyć dla Polski – w drodze negocjacji z Unią Europejską – sprawiedliwą transformację energetyczną umożliwiającą jak najlepsze i najbezpieczniejsze przeprowadzenie jej w Polsce.

Kazimierz Barczyk

Przewodniczący Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski
oraz Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP